

www.tidsskriftet.no/norskforskning

Ordforklaringer

Suicidologi: Læren om selvmordsatferd

Selvmordsatferd: Omfatter alt fra selvmordstanker til -trusler, -forsøk og selvmord

Selvmordsrate: Antall registrerte tilfeller av selvmord i en befolkning på 100 000 mennesker i løpet av ett år (1). I perioden 1970–88 ble selvmordsraten i Norge doblet. I 1988 ble det registrert 708 selvmord i Norge, som tilsvarer en selvmordsrate på 16,8 per 100 000. Deretter har trenden snudd. I 2003 ble 502 selvmord registrert (11,0 per 100 000).

Litteratur

1. Retterstøl N, Ekeberg Ø, Mehlum L. Selvmord – et personlig og samfunnsmessig problem. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2002.

Er du i ferd med å publisere eller har du nylig publisert forskningsresultater i et internasjonalt tidsskrift? Send tips til erlend.hem@medisin.uio.no

Artikkelen ble publisert 26.10. 2005 i det prestisjetunge tidsskriftet JAMA (www.jama.com). JAMA har siden 1964 presentert kunstverk på forsiden. Dette maleriet er «The Lamplight Portrait» av Charles Willson Peale (1741–1827) fra 1822 og fremstiller kunstnerens yngre bror James Peale. Foto The Detroit Institute of Art

Virker tiltak som skal forebygge selvmord?

Begrensning i tilgangen til midler som kan brukes til selvmord, har dokumentert effekt, viser ny studie. Det samme gjelder økt klinisk kompetanse blant helsepersonell til å vurdere depresjon.

Hvert år begår om lag en million mennesker selvmord. Selvmord er en av de vanligste dødsårsakene i visse aldersgrupper. Heldigvis har stadig flere land tatt krafttak for å forebygge selvmord, men det har vært stor mangel på gode og systematiske evalueringer av forebyggende tiltak. Dette var bakgrunnen for et omfattende arbeid som nylig er publisert i *JAMA*, og som hadde som mål å systematisk undersøke hvilke spesifikke selvmordsforebyggende intervensjoner som har dokumenterbar effekt (1).

– Arbeidet ble utført av et internasjonalt team av ledende selvmordsforskere. Våre funn baserer seg på en nitid gransking av alle tilgjengelige data fra metaanalyser, randomiserte kontrollerte studier og populasjonsbaserte undersøkelser, sier professor Lars Mehlum ved Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging, Universitetet i Oslo, som er en av 23 forfattere av artikkelen.

En del av gruppens arbeid bestod i å utvikle metoder for effektevaluering av forebyggende intervensjoner. Det er fortsatt stor mangel på slik forskning. Det viser seg at tiltak som øker klinikernes kompetanse i depresjonsbehandling og risikovurdering og intervensjon ved selvmordskriser, har en klar selvmordsforebyggende effekt. Det samme gjelder tiltak som begrenser tilgangen til selvmordsmidler med høy letalitet. Andre metoder som informasjonstiltak rettet mot publikum, screeningprogrammer for skoleungdom eller forbedringer i medienes omtale av selvmord har vist lovende resul-

Lars Mehlum er medforfatter av artikkelen, som er et samarbeid mellom forskere på alle fem kontinenter. Foto Kirsti Amundsen

tater, men trenger videre evaluering før noe sikkert kan sies om effektene. Det samme gjelder en rekke behandlingsformer med både biologiske og psykoterapeutiske elementer.

– Et problem er at behandlingsstudier som benytter selvmord som effektmål, nødvendigvis må bli svært omfattende og kostbare. Dette har hittil vært et viktig hinder for effektstudier. Vi regner likevel med at flere effektstudier etter hvert vil bli foretatt, siden de er av avgjørende betydning for viktige veivalg i det selvmordsforebyggende arbeidet, sier Mehlum.

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Mann JJ, Apter A, Bertolote J et al. Suicide prevention strategies: a systematic review. *JAMA* 2005; 294: 2064–74.

Internasjonal selvmordsforskning

Seksjon for selvmordsforskning og -forebygging i Oslo er et nasjonalt kompetansesenter og ble opprettet i 1996.

Seksjonen er lokalisert ved Gaustad sykehus og er en del av Institutt for psykiatri ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo. Lars Mehlum (f. 1956) er spesialist i psykiatri og har vært leder siden starten. Selvmordsraten i Norge økte sterkt gjennom

1970- og 80-årene, og seksjonen ble opprettet som et ledd i det selvmordsforebyggende arbeidet.

Forskergruppen retter oppmerksomheten hovedsakelig mot studier av suicidale prosesser i ulike pasientgrupper og effektstudier av intervensjoner for forebygging av selvmordsatferd. Det er et utstrakt samarbeid med sentre i en rekke andre land. Les mer om gruppen på www.selvmord.info.